

Komercinių paslapčių direktyvos įgyvendinimas Lietuvos teisėje

Ramūnas Birštonas

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Privatinės teisės katedros partnerystės profesorius
socialinių mokslų daktaras
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 5) 236 6170
El. paštas: <ramunas.birstonas@tf.vu.lt>

2016 metų birželio 8 dieną buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo. 2018 metų birželio 1 dieną įsigaliojusiais įstatymų pakeitimais ji buvo įgyvendinta Lietuvos teisėje. Tai suponuoja klausimus, kaip šios naujos teisės normos dera su galiojančiais nacionaliniais įstatymais, kokia yra tikroji pokyčių apimtis ir koks numatomas poveikis nacionalinei teisės taikymo praktikai. Šiame straipsnyje siekiama atsakyti į nurodytus klausimus.
Pagrindiniai žodžiai: komercinė paslaptis, Direktyva 2016/943, įgyvendinimas, žalos atlyginimas, darbuotojas.

Implementation of Trade Secrets Directive Into Lithuanian Law

On 8 June 2016 the directive 2016/943 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure was enacted, which should have been implemented by the EU member states into their national laws by 9 June 2018. This would raise important questions how these new rules are compatible with the already existing national laws, what will be the scope of changes and what will be the possible impact on national legal practices. This research paper aims to answer these questions from the perspective of Lithuanian national law.

Keywords: protection of trade secrets, protection of undisclosed know-how, the EU Trade Secrets Directive.

Įvadas

Komercinių paslapčių apsauga yra svarbus intelektinės nuosavybės sistemos, o kartu ir verslo subjektų interesų apsaugos elementas. Daugeliu atvejų „klasikinės“ intelektinės nuosavybės teisės, tokios kaip išradimų apsauga, autorių teisės ar dizaino apsauga, yra nepajėgios veiksmingai apsaugoti nematerialių produktų. Šis negebėjimas gali būti nulemtas aplinkybės, kad siekiamas apsaugoti intelektinės veiklos rezultatas neatitinka intelektinės nuosavybės objektams keliamų reikalavimų (pavyzdžiui, nėra patentui gauti būtino naujumo arba autorių teisei būtino originalumo) arba išlaidos, susijusios su intelektinės nuosavybės įgijimu, yra pernelyg didelės (tai aktualu pramoninės nuosavybės, kuri turi būti įregistruojama ir mokami periodiniai palaikymo mokesčiai, atveju). O komercinės paslaptys leidžia užtikrinti pakankamai veiksmingą apsaugą nepatiriant didelių išlaidų. Be to, gali būti nurodyti ir kiti

Received: 28/6/2018. Accepted: 6/12/2018

Copyright © 2019 Ramūnas Birštonas. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

komercinių paslapčių apsaugos teikiami pranašumai, kurie yra svarbūs verslui: slaptumas, galimai neterminuota apsauga (priešingai daugeliui intelektinės nuosavybės teisių, kurios yra terminuotos), apsaugos neformalus pobūdis, nereikalaujant jokių apibrėžtų formalių veiksmų ir išlaidų, ir iš karto įgyjama apsauga, nesiejama su registracija ar kitais formaliais veiksmais¹. Nurodyti pranašumai nėra nusveriami aplinkybės, kad komercinių paslapčių teikiama apsauga paprastai laikoma silpnesne apsaugos forma, palyginti su „tikromis“ intelektinės nuosavybės teisėmis². Todėl nekeista, kad atliekami tyrimai rodo, jog verslas remiasi komercinėmis paslaptimis kur kas dažniau nei patentų apsauga³. Būtų galima paminėti ir daugiau su dabartiniu laikmečiu susijusių veiksmų, kurie padaro komercinių paslapčių apsaugą dar aktualesnę, pavyzdžiui, skaitmeninės technologijos ir skaitmeninių duomenų paplitimas (jie suteikia galimybę duomenis neteisėtai pasisavinti gerokai didesniu mastu nei anksčiau), mobili darbo jėga, verslo perkėlimas į kitas jurisdikcijas ir t. t.⁴

Kita vertus, nepaisant aplinkybės, kad nacionalinės komercinių paslapčių apsaugos taisyklės buvo tam tikra apimtimi suvienodintos Sutartimi dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba⁵ (toliau – TRIPS sutartis), išliko didelių skirtumų tarp atskirų jurisdikcijų, įskaitant ES valstybes nares. Todėl nekeista, kad ES verslininkai siekė sustiprinti ir dar labiau suderinti šią intelektinės veiklos rezultatų apsaugos formą ES mastu. Šių pastangų vaisius buvo 2016 m. birželio 8 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo⁶ (toliau – Direktyva), kuri turėjo būti įgyvendinta valstybėse narėse iki 2018 m. birželio 9 d.

Naujoji Direktyva įvedė nemažai naujų nuostatų, ir tai kelia klausimą, kaip šios naujos nuostatos dera su esamu Lietuvos teisiniu reguliavimu. Iš čia kyla šio straipsnio tikslas: nustatyti nacionalinio Lietuvos Respublikos reglamentavimo pokyčių, įvykusių po Direktyvos įgyvendinimo, apimtį, taip pat išsiaiškinti, koks yra tikėtinas poveikis nacionalinei teismų praktikai. Iškeltam tikslui pasiekti straipsnyje glaustai apžvelgiamas Direktyvos priėmimo kontekstas ir turinys, analizuojamas iki Direktyvos įgyvendinimo buvęs nacionalinis teisinis reguliavimas ir teismų praktikos komercinių paslapčių apsaugos srityje tendencijos. Tada apžvelgiami Lietuvos Respublikos įstatymų keitimai, susiję su Direktyvos įgyvendinimu. Galiausiai, įvertinami naujojo reguliavimo padaryti pokyčiai ir jų galima įtaka ankstesnei teismų praktikai. Straipsnyje yra nagrinėjami tik materialiniai civiliniai klausimai; komercinių paslapčių apsauga civilinio proceso metu, taip pat kiti procesiniai komercinių paslapčių apsaugos aspektai nėra analizuojami.

Nagrinėjama tema yra originali ir iki šiol netirta. Anksčiau buvo analizuotas tik iki Direktyvos įgyvendinimo galiojęs nacionalinis komercinių paslapčių reglamentavimas. Pirmiausia čia minėti-

¹ Tokios komercinių paslapčių savybės kaip neformalus pobūdis ir iš karto įgyjama apsauga, žinoma, yra būdinga ir autorių teisei ar duomenų bazių gamintojų *sui generis* teisei.

² BIRŠTONAS, R., et al. *Intelektinės nuosavybės teisė*. Vadovėlis. Vilnius: Registrų centras, 2010, p. 807; PILA, J.; TORREMANS, P. *European Intellectual Property Law*. Oxford University Press, Oxford, 2016, p. 535. Išimtis yra Italija, kurioje komercinių paslapčių apsauga yra grindžiama išimtinių intelektinės nuosavybės teisių modeliu. Žr.: FALCE, V. Trade Secret Protection in the Innovation Union. From the Italian approach to the EU solution. *Diritto Mercato Tecnologia*, 2013, Nr. 4, p. 20.

³ FRANZONI, L.; KAUSHIK, A. *The optimal scope of trade secrets law*. Quaderni – Working Paper DSE N°1020, 2015, p. 2; LINTON, K. The Importance of Trade Secrets: New Directions in International Trade Policy Making and Empirical Research. *Journal of International Commerce and Economics*, September 2016, p. 6.

⁴ ALMELING, D. S. Seven Reasons Why Trade Secrets are Increasingly Important. *Berkeley Technology Law Journal*. 2012, Vol. 27, p. 1091–1117.

⁵ Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba. *Valstybės žinios*, 2001, nr. 46-1620.

⁶ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo. *Oficialusis leidinys*, 2016, L 157.

nas kol kas vienintelis Lietuvoje disertaciniu lygiu atliktas Algirdo Matkevičiaus tyrimas⁷. Taip pat šio straipsnio autorius pagrindinius komercinių paslapčių apsaugos klausimus nagrinėjo vadovėlyje „Intelektinės nuosavybės teisė“⁸. Gerokai siauresnius klausimus, konkrečiai kai kurių galimų gynimo būdų, pažeidus komercinę paslaptį, problematiką nagrinėjo Vaidas Kontrimas⁹. Tačiau šio straipsnio tyrimo objektas yra kitas – Direktyvos įgyvendinimas Lietuvos teisėje ir jos galimas poveikis teismų praktikai; anksčiau šie klausimai nei Lietuvos, nei užsienio literatūroje nebuvo tirti.

Atliekant tyrimą buvo remiamasi kokybiniais metodais, iš kurių dominuoja teisinių dokumentų analizės metodas, taip pat sisteminis ir istorinis metodai. Be to, buvo atliktas empirinis tyrimas – surinktos ir statistiškai išanalizuotos visos teismų sprendimų duomenų bazėje prieinamos bylos, išnagrinėtos nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2018 m. vasario 1 d. Lietuvos aukštesnės instancijos teismų (tai yra apygardos teismų, Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo). Šio metodo taikymas leido identifikuoti pagrindines nacionalinių teismų praktikos tendencijas sprendžiant ginčus dėl komercinių paslapčių.

1. Komercinių paslapčių apsauga tarptautiniuose ir ES teisės aktuose

1.1. Tarptautinis komercinių paslapčių reglamentavimas iki Direktyvos priėmimo

Doktrinoje nėra sutariama, ar komercinės paslaptys turi būti saugomos kaip pramoninė nuosavybė pagal 1883 metų Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo¹⁰ (toliau – Paryžiaus konvencija) 10bis straipsnyje numatytą bendrąją apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos nuostatą¹¹. Nors komercinės paslaptys šiame straipsnyje nėra minimos, kai kurie mokslininkai mano, kad komercinės paslaptys vis tiek patenka į bendrojo nesąžiningos konkurencijos draudimo apimtį¹². Šią interpretaciją palaiko aplinkybė, kad komercinių paslapčių pažeidimas buvo nurodytas kaip vienas iš įprastų nesąžiningos konkurencijos atvejų įtakingoje 1994 metų Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (toliau – PINO) publikacijoje, skirtoje nesąžiningai konkurencijai¹³, o po dvejų metų neatskleistos informacijos apsauga buvo *expressis verbis* įtraukta kaip nesąžiningos konkurencijos veiksmas PINO Pavyzdinių apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos nuostatų¹⁴ 6 straipsnyje, nors šis „minkštosios teisės“ dokumentas ir neturi privalomos galios.

Šiandien minėtas klausimas dėl komercinių paslapčių apsaugos Paryžiaus konvencijoje yra labiau akademinio pobūdžio, nes TRIPS sutarties 39 straipsnyje jau tiesiogiai buvo įtvirtinta pareiga saugoti neatskleistą informaciją. Vykstant deryboms dėl TRIPS sutarties, valstybės buvo susiskaldžiusios: išsivysčiusios valstybės laikėsi pozicijos, kad komercinės paslaptys jau buvo saugomos kaip pramo-

⁷ MATKEVIČIUS, A. *Bendrovės komercinių paslapčių apsauga*: daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2008.

⁸ BIRŠTONAS, R. et al. *Intelektinės nuosavybės teisė* <...>.

⁹ KONTRIMAS, V. Iš neteisėto pasinaudojimo komercine paslaptimi gautos naudos priteisimo nukentėjusiam asmeniui problemos. *Teisė*, 2017, t. 105, p. 119–134; KONTRIMAS, V. Negauto pelno nustatymo problemos neteisėtai pasinaudojus komercine paslaptimi. *Teisė*, 2017, t. 103, p. 88–102.

¹⁰ Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo. *Valstybės žinios*, 1996, nr. 75-1796.

¹¹ LADAS, S. *Patents, Trademarks and Related Rights. National and International Protection*, Vol. III, Harvard University Press, Cambridge, 1975, p. 1736–1737.

¹² TORREMANS, P. The road towards the harmonisation of trade secrets law in the European Union. *Revista La Propiedad Inmaterial*, Nr. 20, 2015, p. 29.

¹³ *Protection Against Unfair Competition*. WIPO publication No. 725(E). WIPO, Geneva, 1994, p. 49.

¹⁴ *WIPO Model Provisions on Protection Against Unfair Competition*. WIPO publication No. 832(E). WIPO 1996.

ninė nuosavybė Paryžiaus konvencijoje, o besivystančios valstybės priešinosi šiam požiūriui ir laikėsi pozicijos, jog komercinės paslaptys negali būti laikomos intelektinės nuosavybės teise¹⁵. Tam, kad būtų pasiektas sutarimas, komercinių paslapčių sąvokos buvo atsakyta, siekiant išvengti sąsajų su nuosavybe. Vietoje jos atsirado neutralesnė sąvoka „neatskleista informacija“¹⁶. Galiausiai nugalėjo išsivysčiusių valstybių stovykla ir į susitarimą buvo įtrauktas dabartinis 39 straipsnis, kuriame numatyta, kad neatskleista informacija turi būti saugoma, remiantis Paryžiaus konvencijos 10bis straipsnio nuostatomis.

Vertinant patį komercinių paslapčių teisinės apsaugos režimą, TRIPS sutarties 39 straipsnis yra paremtas delikto režimu, draudžiantis neteisėtai atskleisti, įgyti ar naudoti informaciją tokiu būdu, kuris yra priešingas sąžiningai komercinei praktikai. Savarankiškas tapačios informacijos sukūrimas ir / ar naudojimas laikytinas nepažeidžiančiu komercinės paslapties savininko teisių.

2. Direktyva: priėmimo kontekstas ir turinys

Visos ES valstybės narės yra saistomos TRIPS sutarties nuostatų ir privalo užtikrinti komercinių paslapčių apsaugą, kuri atitiktų minėtos sutarties 39 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus. Kartu TRIPS sutartis palieka valstybėms galimybę įgyvendinti šią apsaugą skirtingais būdais ir priemonėmis¹⁷, įskaitant platesnės apsaugos suteikimą (TRIPS sutarties 1 straipsnio 1 dalis). Todėl valstybės narės gali saugoti komercines paslaptis taikydamos platesnę apsaugą, pavyzdžiui, suteikdamos išimtinės teises, jau nekalbant apie menkesnio pobūdžio skirtumus.

Atlikti tyrimai patvirtino, kad ES valstybėse narėse yra didelių skirtumų, ypač susijusių su teisinės apsaugos modeliu, komercinių paslapčių apibrėžimu, pažeidimo atveju naudojamais gynimo būdais ir komercinių paslapčių apsauga teismo proceso metu¹⁸. Kai kurie autoriai netgi įvardijo neatskleistos informacijos apsaugą TRIPS sutartyje „reguliavimo nesėkme“¹⁹.

Būtent tokiomis aplinkybėmis ir reaguojant į verslo subjektų išsakytus lūkesčius 2013 m. lapkričio 28 d. buvo pateiktas pasiūlymas Direktyvai, kuri po svarstymo ir kai kurių korekcijų buvo priimta 2016 m. birželio 8 dieną²⁰.

¹⁵ DE CARVALHO, N. *TRIPS Regime of Undisclosed Information and Competition Law*. The Hague: Kluwer Law International, 2007, p. 200.

¹⁶ Šio aspekto nematyti lietuviškajame TRIPS sutarties tekste, kurio 39 straipsnyje yra vartojama būtent komercinės paslapties sąvoka.

¹⁷ DE WERRA, J. (red.). *La protection des secrets d' affaires / The Protection of Trade Secrets*. Schulthess, Zürich, 2013, p. 106.

¹⁸ BAKER & MACKENZIE. *Study on Trade Secrets and Confidential Business Information in the Internal Market*, MARKT/2011/128/D, 2013, p. 4–6.

¹⁹ FALCE, V. Trade secrets – looking for (full) harmonisation in the Innovation Union. *IIC*, 2015, Vol. 46, p. 961.

²⁰ Išsamią pasiūlymo Direktyvai ir Direktyvos apžvalgą žr. APLIN, T. A Critical Evaluation of the Proposed EU Trade Secrets Directive. Iš *King's College London Dickson Poon School of Law Legal Studies Research Paper Series*, paper No. 2014-25, 2014, p. 1–48; GRASSIE, G. Trade Secrets: the New EU Enforcement Regime. *Journal of Intellectual Property Law and Practice*, 2014, Vol. 9, p. 677–683; JUNGE, F. *The Necessity of European Harmonization in the Area of Trade Secrets*. Maastricht European Private Law Institute Working Paper No. 2016/04, 2016; KNAACK, R.; KUR, A.; HILTY, R. *Comments of the Max Planck Institute for Innovation and Competition on the Proposal of the European Commission for a Directive on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure of 28 November 2013, COM(2013) 813 final*. Max Planck Institute for Innovation and Competition Research Paper No. 14-11, 2014; LAPOUSTERLE, J., et al. What Protection for Trade Secrets in the European Union? CEIPI'S Observations on the Proposal for a Directive on the protection of undisclosed know-how and business information. *Centre for International Intellectual Property Studies Research Paper No. 2015-02*, 2015.

Viena iš svarbesnių priimtose Direktyvos nuostatų yra pateikiamas komercinės paslapties sąvokos apibrėžimas. Konkrečiai, Direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje komercinė paslaptis apibrėžiama kaip informacija, kuri atitinka šiuos tris požymius:

- a) yra slapta ta prasme, kad jos kaip visumos arba tikslios jos sudėties ir sudedamųjų dalių konfigūracijos apskritai nežino arba negali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija;
- b) turi komercinės vertės, nes yra slapta;
- c) yra objektas pagrįstų veiksmų, kurių imasi teisėtai tokią informaciją valdantis asmuo, kad tam tikromis aplinkybėmis ją išlaikytų slapta.

Apibrėžimo pateikimas yra svarbus, nes, kaip buvo minėta, viena iš Direktyvos priėmimo priežasčių ir buvo besiskiriantys požiūriai valstybėse narėse į tai, kas laikytina komercine paslaptimi, ir siekis suvienodinti šį aspektą²¹. Kai kurios valstybės, pavyzdžiui, Prancūzija, vartojo siauresnę komercinės paslapties sampratą. Lietuvoje, kaip bus parodyta vėliau, komercinės paslaptys buvo aiškinamos netgi plačiau, palyginti su Direktyvoje pateiktu apibrėžimu.

Direktyvoje pateiktas komercinių paslapčių apibrėžimas yra labai platus. Jame naudojami tie patys trys formalūs požymiai, kurie buvo įtvirtinti ir TRIPS sutarties 39 straipsnio 2 dalyje, ir toliau nedetalizuojama, kokia informacija gali sudaryti komercinę paslaptį²². Vienintelis papildomas apribojimas pateikiamas konstatuojamosios dalies 14 punkte, nurodant, kad į komercinės paslapties apibrėžtį neįtraukiama nereikšminga informacija, taip pat patirtis ir gebėjimai, kurių įgyja darbuotojai įprastai dirbdami.

Komercinių paslapčių apsauga apima tris skirtingus veiksmus, atliekamus su informacija, laikoma komercine paslaptimi: atskleidimą, gavimą ir naudojimą (Direktyvos 1 straipsnio 1 dalis, 3, 4 straipsniai). Šie trys veiksmai atspindi identišką TRIPS sutarties 39 straipsnio 2 dalies formuluotę ir veiksmingai apima visas įmanomas situacijas, kuriose vienas asmuo gali nepagrįstai pasinaudoti kito asmens komercine paslaptimi. Viena vertus, jei asmeniui komercinė paslaptis buvo patikėta paties komercinės paslapties savininko, pirmasis neturi teisės atskleisti jos tretiesiems asmenims ar naudoti pats, išskyrus atvejus, kuriems buvo gautas komercinės paslapties savininko leidimas. Kita vertus, jei asmuo neturi teisėtos prieigos prie komercinės paslapties, jis negali jos įgyti, atitinkamai, negalės ir jos atskleisti arba naudoti. Pastaroji situacija apima atvejus, kai informaciją pasiūlo įgyti jos atskleisti neturintys teisės asmenys (pavyzdžiui, komercinės paslapties savininko darbuotojas arba buvęs darbuotojas).

Kalbant apie patį teisinę apsaugos režimą, Direktyva, kaip ir TRIPS sutartis, yra paremta delikto taisykle ir joje komercinės paslaptys nelaikomos išimtinėmis intelektinės nuosavybės teisėmis. Pirma, jau Direktyvos konstatuojamojoje dalyje komercinių paslapčių apsauga kelis kartus yra supriešinama su intelektinės nuosavybės teisėmis²³. Antra, iš teisėto ir neteisėto komercinių paslapčių gavimo, naudojimo ir atskleidimo sampratų (Direktyvos 3 ir 4 straipsniai) akivaizdu, kad Direktyva nesuteikiama į komercinę paslaptį sudarančią informaciją išimtinių teisių, tačiau tik galimybė gintis nuo tam tikro neteisėto elgesio.

²¹ HOGAN LOVELLS INTERNATIONAL. *Study on Trade Secrets and Parasitic Copying (Look-alikes)*. MARKT/2010/20/D: Report on Trade Secrets for the European Commission, 2012, p. 43.

²² Direktyvos konstatuojamosios dalies 14 punkte nurodoma: „*svarbu nustatyti vienodą komercinės paslapties apibrėžtį neapribojant objekto, kuris turi būti apsaugotas nuo neteisėto pasisavinimo.*“

²³ Žr. Direktyvos 1, 2, 16 ir 39 konstatuojamąsias dalis. Tačiau reikia pažymėti, kad dėl komercinių paslapčių teisinės apsaugos prigimties bendro sutarimo doktrinoje nėra. Žr.: LEMLEY, M. The surprising virtues of treating trade secrets as IP rights. Iš *The Law and Theory of Trade Secrecy. A Handbook of Contemporary Research*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar, 2011, p. 109–139; VAN CAENEGEM, W. *Trade Secrets and Intellectual Property. Breach of Confidence, Misappropriation and Unfair Competition*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, 2014, p. 5–6.

Taip pat Direktyvoje pateikiamas sąrašas išimčių (Direktyvos 5 straipsnis), kurios pašalina atsakomybę, jei informacija yra gaunama, naudojama ar atskleidžiama:

- a) naudojantis teise į saviraiškos laisvę ir informacijos laisvę, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant pagarbą žiniasklaidos laisvei ir pliuralizmui;
- b) atskleidžiant nusižengimą, pažeidimą ar neteisėtą veiklą, jeigu atsakovas veikė siekdamas apsaugoti bendrąjį viešąjį interesą;
- c) darbuotojų atliktas atskleidimas savo atstovams, tiems atstovams vykdant savo teisėtas atstovavimo funkcijas, kaip numatyta pagal ES arba nacionalinę teisę, jei toks atskleidimas buvo būtinas toms funkcijoms vykdyti;
- d) siekiant apsaugoti ES ar nacionalinės teisės pripažintą teisėtą interesą.

Galbūt svarbiausia Direktyvos dalis yra susijusi su civiliniais gynimo būdais (baudžiamosios atsakomybės klausimų Direktyva nereglementuoja). Šios nuostatos yra panašios, bet anaip tol neidentiškos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo²⁴ (toliau – Gynimo direktyva) nuostatoms. Minėta, komercinės paslaptys Direktyvoje nėra priskiriamos prie intelektinės nuosavybės teisių, todėl Gynimo direktyva joms nėra taikoma²⁵. Taigi, Direktyva nustato kelis civilinius gynimo būdus:

- (1) draudimą atlikti neteisėtus veiksmus. Atsižvelgiant į specifinę komercinių paslapčių prigimtį, Direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad draudimai gali būti riboti laike²⁶. Be to, draudimai yra susieti su taikymo sąlygomis ir garantijomis (Direktyvos 13 straipsnio 1 dalis), taip pat galimybe vietoje jų taikyti alternatyvias priemones (Direktyvos 13 straipsnio 3 dalis);
- (2) atkuriamąsias priemones²⁷. Kaip ir draudimai, atkuriamosios priemonės yra susietos su taikymo sąlygomis ir garantijomis, taip pat su alternatyviomis priemonėmis;
- (3) žalos atlyginimą;
- (4) teismo sprendimo paskelbimą.

3. Komercinių paslapčių teisinė apsauga Lietuvoje iki Direktyvos įgyvendinimo

3.1. Įstatyminis komercinių paslapčių reglamentavimas

Iki Direktyvos įgyvendinimo komercinių paslapčių apsauga Lietuvoje rėmėsi dviem skirtingais, nors ir susijusiais, pagrindais.

Pirma, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse²⁸ (toliau – CK) buvo pateikiamas komercinių paslapčių apibrėžimas. Tokiu būdu Lietuva buvo tarp mažumos ES valstybių, kuriose iki Direktyvos priėmimo buvo pateikiamas teisinis komercinių paslapčių apibrėžimas. Konkrečiai, CK 1.116 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad informacija laikoma komercine paslaptimi, jeigu turi tikrą ar potencialią ko-

²⁴ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. *Oficialusis leidinys*, 2004, L 157

²⁵ FALCE, V. Trade secrets – looking for <...>, p. 940–964.

²⁶ Panašią nuostatą galima aptikti ir JAV Vieningajame komercinių paslapčių įstatyme. Apie laike ribotų neteisėtų veiksmų uždraudimą neteisėto komercinių paslapčių pasisavinimo atvejais JAV žr. DOLE, R. Permanent injunctive relief for trade secret misappropriation without an express limit upon its duration: the Uniform trade secrets act reconsidered. *Boston University Journal of Science & Technology Law*, 2011, Vol. 17, p. 173–201.

²⁷ Siekiant išlaikyti terminologijos vientisumą, šioje publikacijoje vartojama ta pati sąvoka kaip ir Gynimo direktyvoje. Direktyvos tekste lietuvių kalba vartojama sąvoka „taisomosios priemonės“.

²⁸ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 74-2262.

mercinę vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama dėl šios informacijos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą.

Su aptartąja komercinės paslapties sąvoka buvo susijusi CK 1.116 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatyta, kad komercinė paslaptimi nelaikoma informacija apie viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių subjektų paslaugų ir prekių kainas bei veiklos sąnaudas. Be to, įstatymai galėjo numatyti ir kitą informaciją, kuri negali būti laikoma komercinė paslaptimi.

Be apibrėžimo, CK 1.116 straipsnyje numatytos svarbios nuostatos dėl komercinių paslapčių apsaugos apimties. Konkrečiai, CK 1.116 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija, kuri yra komercinė paslaptis, ginama CK nustatytais būdais. CK 1.116 straipsnio 4 dalyje detalizuota, kad padarytus nuostolius turi atlyginti asmenys, neteisėtai būdais įgiję informaciją, kuri yra komercinė paslaptis, taip pat darbuotojai, kurie ją atskleidžia pažeisdami darbo sutartį, ar kitokios sutarties šalis, atskleidusi gautą komercinę paslaptį pažeisdama sutartį. Pastaraisiais atvejais CK pateikė ir nuostolių dydžio apskaičiavimo taisyklę – nuostoliais buvo laikomos komercinei paslapčiai sukurti, tobulinti, naudoti turėtos išlaidos ir negautos pajamos. Be to, pajamos, gautos neteisėtai naudojant komercinę paslaptį, buvo laikomos nepagrįstu praturtėjimu.

Galiausiai, CK buvo numatyti atsakomybės apribojimo atvejai, kai asmuo, atskleidęs komercinę paslaptį, įrodo, kad atskleidimas pateisinamas visuomenės saugumo interesais.

Antrasis komercinių paslapčių apsaugos teisinis pagrindas buvo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas²⁹ (toliau – KĮ). Šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte informacijos, sudarančios kito ūkio subjekto komercinę paslaptį, naudojimas, perdavimas, skelbimas be šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimas iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui, laikomas nesąžininga konkurencija.

KĮ 15 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta kita svarbi nuostata, kad asmenys, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu, gali naudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieniems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo, jeigu įstatymuose ar sutartyje nenumatyta kitaip.

Šias teisės normas papildė KĮ 16 straipsnyje nurodomi gynimo būdai, taikomi nesąžiningos konkurencijos atvejais, iš kurių komercinių paslapčių atžvilgiu aktualūs neteisėtų veiksmų nutraukimas, žalos atlyginimas ir prekių, jų pakuotės ar kitų priemonių, tiesiogiai susijusių su nesąžininga konkurencija, konfiskavimas ar sunaikinimas, jeigu kitaip negalima pašalinti pažeidimų. Reikia pažymėti, kad Lietuvos teismų praktikoje KĮ 16 straipsniu paprastai nesiremiam.

Galima pastebėti aiškų CK ir KĮ normų reguliavimo srities persidengimą, todėl kyla natūralus klausimas, koks yra jų tarpusavio santykis. Į šį klausimą buvo atsakyta nesenoje kasacinio teismo išplėstinės septynių teisėjų kolegijos priimtoje nutartyje³⁰. Čia buvo išaiškinta, kad CK 1.116 straipsnio 4 dalis nuo KĮ 15 straipsnio 1 dalies 3 punkto atskiriama remiantis dviem pagrindais. Pirma, nurodytos teisės normos atskiriamos pagal jų taikymą asmenims: „CK 1.116 straipsnio 4 dalis taikoma visiems asmenims, o KĮ 15 straipsnio 1 dalies 3 punktas – tik ūkio subjektams“, antra, pagal tikslo konkuruoti buvimą: kai tikslo konkuruoti nėra, taikomas tik CK 1.116 straipsnis, kai tikslas konkuruoti yra – taikomas ir CK, ir KĮ 15 straipsnio 1 dalies 3 punktas kumuliatyviai³¹. Šis išaiškinimas vargu ar gali būti laikomas išbaigtu. Atkreiptinas dėmesys, kad jau iš pačios gramatinės KĮ 15 straipsnio 1 dalies 3 punkto formuluotės matyti, kad tikslo konkuruoti buvimas yra tik vienas iš kelių alternatyvių kriterijų. Tai patvirtinama ir

²⁹ Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 30-856.

³⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016

³¹ Ten pat.

KĮ 15 straipsnio 4 dalyje, kuri neabejotinai sistemiškai susijusi su to paties straipsnio 1 dalimi ir kuri taip pat nereikalauja tikslo konkuruoti egzistavimo. Pastaruoju atveju, remiantis teismo išaiškinimu, gali būti taikomas ir CK. Aptarta demarkacija yra abejotina ir tuo požiūriu, jog gynimo būdai, numatyti tiek CK, tiek KĮ, buvo labai panašūs (išskyrus galimybę areštuoti ar sunaikinti prekes, kuri nebuvo tiesiogiai paminėta CK). Būtų galima kelti klausimą, kam apskritai reikėtų remtis KĮ 15 straipsnio nuostatomis, turint galvoje, kad komercinė paslaptis gali būti ginama taikant CK be jokių apribojimų.

3.2. Lietuvos teismų praktika komercinių paslapčių apsaugos srityje

Aukščiau aptartos įstatyminės normos buvo toliau plėtojamos ir aiškinamos Lietuvos teismų. Šiame straipsnyje atliekamo tyrimo tikslais buvo atliktas empirinis tyrimas, siekiant nustatyti pagrindines Lietuvos teismų praktikos tendencijas komercinių paslapčių bylose. Buvo surinktos ir išanalizuotos visos teismų sprendimų duomenų bazėje prieinamos bylos, išnagrinėtos laikotarpyje nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2018 m. vasario 1 d. Lietuvos aukštesnės instancijos teismų (apygardos teismų, Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo). Rezultatai yra pateikiami 1 lentelėje³²:

1 lentelė. Komercinių paslapčių apsaugos bylos Lietuvos Respublikos apygardų teismuose, Lietuvos apeliaciniame teisme ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 sausis
Apygardos teismai	0	3	1	1	4	3	2	6	0
Lietuvos apeliacinis teismas	0	1	3	3	7	6	4	3	0
Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	0	2	1	2	2	2	1	2	1
Iš viso	0	6	5	6	13	11	7	11	1

Atlikta analizė atkleidė keletą labai aiškių tendencijų. Pirmą, taikant teisės aktuose ir teisės doktrinoje gerai žinomą perskyrą tarp verslo ir techninių komercinių paslapčių³³, bylinėjimasis Lietuvoje vyko beveik išimtinai tik dėl verslo komercinių paslapčių. Jos buvo ginčo objektas visose 60 (tai yra 100 procentų) bylų. Techninių komercinių paslapčių apsauga buvo iškelta tik dviejose bylose³⁴, kuriose technines komercines paslaptis buvo siekiama ginti *kartu* su verslo paslaptimis. Kartu tai reiškia, kad Lietuvos teismai iki šiol nė karto nespėdė dėl komercinės paslaptis pažeidžiančių prekių arešto ar sunaikinimo (abiejose nurodytose bylose, kuriose buvo keliamas ir techninių paslapčių klausimas, ieš-

³² Pažymėtina, kad lentelėje pateikiamas atskirų bylų / galutinių sprendimų byloje skaičius, o ne atskirų instancijų priimtų sprendimų skaičius. Tai yra, jei pirmosios instancijos sprendimas buvo skundžiamas apeliacine, o vėliau kasacine tvarka, tai buvo laikoma viena byla ir pirmosios bei apeliacinės instancijos sprendimai atskirai į lentelę nėra įtraukti.

³³ Nurodyta perskyra matoma Direktyvos 2 konstatuojamojoje dalyje, kurioje yra supriešintos technologinės žinios ir komerciniai duomenys. Teisės doktrinoje yra laikoma, kad techninės komercinės paslaptys yra susijusios su prekių gamyba ar teikiamomis paslaugomis, o verslo paslaptys susijusios su paties ūkio subjekto veikla, tokia kaip kaštai, kainodara, klientų sąrašas, tiekimo šaltiniai, klientų prioritetai, plėtros planai ir pan. Žr. APLIN, T.; BENTLY, L.; JOHNSON, P.; MALYNICZ, S. *Gurry on Breach of Confidence. The Protection of Confidential Information*, Oxford University Press, Oxford, 2012, p. 177.

³⁴ Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. gruodžio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-837-464/2016; Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. birželio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-357/2013.

kovai prašė tik priteisti nuostolius). Paieškos priežasčių, dėl kurių techninės paslaptys taip retai tampa ginčo objektu, išeitų už šio straipsnio ribų, tačiau būtų galima daryti prielaidą, kad tokia situacija yra dėl to, jog bendrasis inovacijų lygis Lietuvoje iki šiol nebuvo aukštas³⁵ ir tai galėtų paaiškinti sąlygiškai mažesnę techninės informacijos kiekį ir jos svarbą įmonėms.

Antra, toliau detalizuojant, dėl kokios informacijos kildavo ginčų tiriamuoju periodu, beveik be išimčių tai buvo klientų arba /ir tiekėjų sąrašai, dažnai kartu su informacija apie klientų prioritetus ir patikimumą. Nusistovėjusioje Lietuvos teismų praktikoje klientų ir /ar tiekėjų sąrašai gali būti saugomi kaip komercinės paslaptys, tačiau kartu teismai pabrėžia, kad tokia apsauga yra suteikiama tik jei yra patenkinamos visos CK 1.116 straipsnio sąlygos³⁶. Taigi, tai yra fakto klausimas, kuris sprendžiamas kiekvienoje byloje atskirai. Nurodyta tendencija taip pat turi įtakos įrodinėjant žalos dydį, nes nurodyta informacija įprastai nėra perleidžiama ar licencijuojama. Tai paaiškina, kodėl atlyginimu pagrįstas žalos atlyginimas nėra dažnas Lietuvos teismų praktikoje.

Trečia, vėlgi beveik išimtinai bylose susiduriama su situacija, kai komercinės paslaptis konkuruojančiam verslo subjektui atskleidžia darbuotojas arba buvęs darbuotojas (kai kada pastarasis tampa konkuruojančio ūkio subjekto darbuotoju). Tokia situacija buvo 57 bylose (tai sudaro 95 proc. bylų). Tik trijose bylose³⁷ komercinę paslaptį neteisėtai panaudojo kita civilinės sutarties šalis. Civiline tvarka nebuvo spęsta nė viena komercinio šnipinėjimo, nesusijusio su sutartiniais santykiais, byla.

Ketvirta, žalos atlyginimas yra pagrindinis reikalavimas, kuris reiškiamas komercinių paslapčių bylose. Atlyginti žalą buvo prašoma 56 (t. y. 93 proc.) bylose. Kadangi vienas iš pagrindinių kylančių klausimų – kaip apskaičiuoti nuostolių dydį komercinės paslapties pažeidimo atveju, Lietuvos teismų praktikoje yra suformuluotas išaiškinimas, kad yra trys galimybės: pirma, tiesioginiai nuostoliai (išlaidos sukurti ir tobulinti komercinę paslaptį), netiesioginiai nuostoliai (negautos pajamos) ir nepagrįstas pažeidėjo praturtėjimas³⁸. Teismų praktikos analizė rodo, kad pagrindiniai du nuostolių dydžio skaičiavimo metodai yra negautos komercinės paslapties turėtojo pajamos (35 bylos, 58 proc.) ir pažeidėjo gautas pelnas (nepagrįstas praturtėjimas) – toks reikalavimas pareikštas 17 bylų (28 proc.). Įprasta abu nuostolių skaičiavimo metodus sujungti viename reikalavime. Tiesioginių nuostolių reikalavimai gana reti ir buvo pareikšti tik 6 bylose (10 proc.). Be to, nuostolių apskaičiavimo metodai dažnai yra pakeičiami arba papildomi reikalaujant sutartinių baudų, kurios būna įtvirtintos konfidencialumo susitarimuose. Tokia situacija buvo 14 bylų (23 proc.). Nuostolių dydžio, pagrįsto licencijos analogija, nors teoriškai įmanoma, niekada nebuvo prašoma priteisti.

Kalbant apie kitus gynimo būdus, kurie yra taikomi gerokai rečiau, 7 bylose buvo prašoma uždrausti neteisėtus veiksmus (mažiau nei 12 proc.). Pastaruoju atveju ieškovai dažniausiai prašė uždrausti atsakovams naudoti informaciją, kuri sudaro komercinę paslaptį, taip pat uždrausti atsakovams sudaryti sutartis su buvusiais ieškovo klientais ar tiekėjais. Jokių kitų reikalavimų, įskaitant prekių areštą ar sunaikinimą, tirtu laikotarpiu nebuvo prašoma.

³⁵ Europos inovacijų švieslentėje Lietuva ilgą laiką užėmė labai žemas pozicijas kitų ES valstybių tarpe ir tik 2017 metais įvyko staigus šuolis į 16 poziciją. Žr.: <<http://www.mosta.lt/lt/stebesena/lietuvos-mokslas-skaiciais>>.

³⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-485/2007; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-317-916/2015.

³⁷ Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. sausio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-522-555/2011; Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-22-324/2014; Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-479-178/2015.

³⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016.

Pereinant prie teismų praktikoje išplėtotų teisės aiškinimo ir taikymo taisyklių, reikia pažymėti, kad iš CK 1.116 straipsnio 1 dalyje pateikto komercinių paslapčių apibrėžimo buvo išvesti trys požymiai – informacija turi būti nevieša, saugoma ir turinti komercinę vertę³⁹, o tai iš esmės atitiko TRIPS sutarties reikalavimus. Tačiau kartu pažymėtina, kad Lietuvos teismų praktikoje TRIPS sutarties reikalavimai buvo išaiškinti tokiu būdu, kad nors antrasis ir trečiasis reikalavimai (komercinė vertė, išplaukiant iš informacijos tapatumo ir protingos pastangos išlaikyti informaciją slapta) nekelia didesnių abejonų, pirmasis reikalavimas (informacijos slaptumas) yra iš esmės išnykęs ar, tiksliau, ištirpdytas kituose dviejuose reikalavimuose⁴⁰. Lietuvos teismai, nors formaliai ir pripažindami trijų požymių egzistavimą, nuolat ir nuosekliai pabrėžia, kad pirmasis ir antrasis reikalavimai turi būti aiškinami kartu, ir niekada nemėgino paaiškinti informacijos slaptumo kaip savarankiško požymio bei atskleisti turinio⁴¹. Taip pat nurodytoje vienintelėje daktaro disertacijoje, parašytoje lietuvių kalba, komercinių paslapčių jo turinio apsaugos tema, yra skiriami tik du požymiai (informacijos vertės ir protingų pastangų išlaikyti informaciją slapta)⁴², o tai atitinka CK pažodinę formulotę. Tokiomis aplinkybėmis nacionalinėje teisėje slaptumo požymis didesnės reikšmės ar savarankiško turinio nėra įgavęs.

Kita svarbus aspektas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išplėstinės teisėjų kolegijos įtvirtinta perskyra tarp neteisėto komercinės paslapties įgijimo ir naudojimo⁴³, kuri buvo paremta gramatiniu CK 1.116 straipsnio 4 dalies aiškinimu. Padarytos perskyros negalima sumenkinti: ja remdamasis toliau kasacinis teismas suformulavo taisyklę, kad atskyrus savarankiškas sudėtis, jų atžvilgiu yra taikomi ir skirtingi gynimo būdai, tai yra reikalavimas grąžinti be pagrindo įgytą turtą (CK 6.237 straipsnio 1 dalis) reiškiamas neteisėto komercinės paslapties naudojimo atveju, o reikalavimai dėl tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų – neteisėto komercinės paslapties įgijimo atveju.

4. Direktyvos įgyvendinimas Lietuvos teisėje

Įgyvendinant Direktyvą nacionalinėje teisėje buvo priimtas ir 2018 m. birželio 1 d. įsigaliojo įstatymų pakeitimų paketas. Galima išskirti dvi pokyčių kryptis.

Pirma, buvo priimtas ir įsigaliojo naujas Komercinių paslapčių teisinės apsaugos įstatymas⁴⁴ (toliau – KPI). Šis įstatymas perkelia iš Direktyvos į Lietuvos teisę sąvokų „komercinės paslapties turėtojo“ ir „su komercinės paslapties pažeidimu susijusios prekės“ apibrėžimus (tačiau ne pačios komercinės paslapties sąvokos). Be to, KPI, iš esmės pažodžiui sekant Direktyvos formulotėmis, nustatyta, kas yra laikoma teisėtu ir neteisėtu komercinės paslapties gavimu, naudojimu ir atskleidimu. Be to, KPI nustatytos komercinių paslapčių apsaugos išimtys ir apribojimai (vėlgi, iš esmės atkartojant Direktyvos nuostatas). Galiausiai naujajame įstatyme nustatyti gynimo būdai ir laikinosios apsaugos priemonės. Čia pastebėtinas tik vienas, bet gana reikšmingas nukrypimas nuo Direktyvos nuostatų: šalia turinės žalos atlyginimo yra numatytas ir neturtinės žalos atlyginimas (KPI 8 straipsnio 1 dalis). Tai gana

³⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-499/2006.

⁴⁰ Priešingai, teisinėje JAV praktikoje yra aiškiai skiriama savarankiška slaptumo požymio reikšmė. See DOLE R. The Contours of American Trade Secret Law: What Is and What Isn't Protectable as a Trade Secret. *SMU Science and Technology Law Review*, 2016, Vol. 19, p. 89–123.

⁴¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016

⁴² MATKEVIČIUS, A. *Bendrovės komercinių paslapčių apsauga* <...>.

⁴³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos komercinių paslapčių teisinės apsaugos įstatymas. *TAR*, 2018-05-08, nr. 7477.

keista, nes netgi „tikrų“ intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo atveju neturtinės žalos atlyginimą numato tik vienintelis Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas⁴⁵ ir tik asmeninių neturtinių autorių ir atlikėjų teisių pažeidimo atveju. Tokiu būdu KPI nukrypsta ne tik nuo Direktyvos⁴⁶ (nors tai nėra neleistinas nukrypimas, nes Direktyva leidžia nustatyti ir didesnę apsaugą – Direktyvos 1 straipsnio 1 dalis), bet ir nuo nacionalinės teisinės tradicijos. Įdomu, kad toks Lietuvos įstatymų leidėjo pasirinkimas nėra unikalus, nes neturtinės žalos atlyginimas yra numatytas ir Latvijos komercinių paslapčių įstatymo projekte⁴⁷.

Antra, buvo iš esmės pakeistas CK 1.116 straipsnis. Pirma, CK 1.116 straipsnio 1 dalyje buvęs apibrėžimas buvo pakeistas, pažodžiui perkeliant Direktyvoje pateiktą apibrėžimą. Kitas svarbus pakeitimas yra nuostatų, nustatančių komercinių paslapčių turėtojo teisių gynimą (CK 1.116 straipsnio 3 ir 4 dalys), panaikinimas, tokiu būdu visus komercinės paslapties gynimo klausimus perkeliant į naująjį KPI. Galiausiai, Direktyvos 8 straipsnis, nustatantis maksimalų ieškinio senaties terminą, yra perkeliamas į CK 1.125 straipsnio 8 dalį. Buvo pasirinktas 3 metų ieškinio senaties terminas, sutampantis su dabartiniu ieškinio senaties terminu, nustatytu reikalavimams dėl žalos atlyginimo.

Tačiau KI nebuvo pakeistas, nepaisant jo svarbos komercinių paslapčių apsaugai Lietuvoje ir neišvengiamo persidengimo su naujuoju KPI.

5. Direktyvos įgyvendinimo įvertinimas

Vertinant įvykusius pokyčius formaliu požiūriu, komercinių paslapčių įstatyminis reguliavimas tapo dar labiau komplikuotas, nepaisant jau anksčiau buvusio ne visai aiškaus reguliavimo: vietoje dviejų buvusių įstatymų, reguliavusių komercinių paslapčių apsaugą (CK ir KI), po Direktyvos įgyvendinimo jų tapo trys, nes prie anksčiau egzistavusių prisidėjo naujasis KPI. Ši situacija, deja, neįneš papildomo aiškumo. Lietuvos teismų praktika tik neseniai pabandė išspręsti CK ir KI nuostatų tarpusavio santykį (ir tai tik dalies), bet po įstatymų pakeitimų turės būti nustatytas KI ir KPI santykis. Gaila, bet naujajame KPI nenumatyta nuostatų, paaiškinančių šį santykį, ir bus reikalinga nauja teismų praktika, užpildanti šią spragą. Greičiausiai teismai naudos tuos pačius du atskyrimo pagrindus (subjektų, kuriems atitinkamas įstatymas taikomas, ratas ir tikslo konkuruoti egzistavimas), kuris atskirs KI 15 straipsnio 1 dalies 3 punktą kaip *lex specialis* nuo KPI, laikomo *lex generalis*.

Vertinant įvykusius įstatyminius pokyčius turininguoju komercinių paslapčių apsaugos požiūriu, galima teigti, kad Direktyvos įgyvendinimas esminių naujovių neįneš. Kaip ir anksčiau, komercinių paslapčių apsauga išlieka pagrįsta apsaugos nuo delikto taisykle. Teisėto ir neteisėto komercinių paslapčių gavimo, naudojimo ir atskleidimo sampratos naujajame KPI yra atskleistos išsamiau, tačiau jos niekuo esmingai nesiskiria nuo ankstesnio CK ir KI nustatyto teisinės apsaugos modelio.

Kalbant apie komercinės paslapties sąvokos apibrėžimą, Lietuvoje įstatyminis apibrėžimas buvo ir anksčiau bei, nepaisant formuluotės skirtumų, buvo paremtas tais pačiais trimis kriterijais (informacijos slaptumo, informacijos komercinės vertės, kylančios dėl jos slaptumo bei protinių pastangų išlaikyti informaciją slapta); jie išlieka ir naujajame apibrėžime. Vis dėlto vienas iš galimų pokyčių

⁴⁵ Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 50-1598.

⁴⁶ Direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje neturtinė žala nurodoma kaip neekonominio pobūdžio veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti nustatant patirtos žalos dydį, tačiau tai nėra savarankiškas gynimo būdas. Analogiškas reguliavimas yra Gynimo direktyvoje.

⁴⁷ Latvijos komercinių paslapčių įstatymo projektas, 2018 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <<https://www.tm.gov.lv/lv/cits/pazinojums-par-lidzdalibas-iespejam-likumprojekta-komercnoslepumu-likums-izstrades-procesa-lidz-2018>>.

gali būti tai, kad naujasis komercinių paslapčių sąvokos apibrėžimas padės Lietuvos teismams atrasti savarankišką informacijos slaptumo požymį, kuris iki šiol, kaip buvo nurodyta, nepakankamai buvo atskleistas nacionalinėje praktikoje ir doktrinoje.

Verta pažymėti ir kitus pokyčius. Pirma, išimčių sąrašas, apribojantis komercinių paslapčių apsaugos apimtį, yra išplečiamas. Tiesa, „informatorių“ išimtis egzistavo ir ankstesnės redakcijos CK 1.116 straipsnio 5 dalyje, kai kurios kitos Direktyvos 5 straipsnyje įtvirtintos išimtys galėjo būti išvedamos iš kitų nacionalinių įstatymų, bet po Direktyvos įgyvendinimo įstatymuose atsirado du nauji apribojimų sąrašai. Vienas sąrašas, numatantis keturias išimtis iš komercinės paslapties sąvokos, yra įtvirtintas CK (šis sąrašas nėra baigtinis ir leidžia įstatymais numatyti ir kitas išimtis), o antrasis (taip pat nebaigtinis), numatantis išimtis iš atsakomybės už komercinės paslapties gavimą, naudojimą ar atskleidimą, yra pateiktas KPI.

Antra, įvedama keletas naujų gynimo būdų. Nors su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių sunaikinimas iš esmės buvo įmanomas ir taikant ankstesnįjį reguliavimą (KĮ 16 straipsnis), buvo neaišku, ar šis gynimo būdas galėjo būti taikomas remiantis CK. Bet kuriuo atveju, atkuriamosios priemonės, kartu su teismo sprendimo paskelbimu yra nauji gynimo būdai, kurie po Direktyvos įgyvendinimo praplečia komercinės paslapties turėtojo teisių gynimo galimybes. Be to, kaip minėta anksčiau, papildomai atsiranda galimybė komercinės paslapties turėtojui pažeidimo atveju reikalauti neturtinės žalos atlyginimo.

Kita vertus, didesnis gynimo būdų ratas yra tam tikru mastu atsveriamas galimybės taikyti alternatyviasias priemones bei saugiklių, įskaitant galimybę nustatyti draudimo atlikti neteisėtus veiksmus ribojimą laike, kaip tai numatyta KPI 7 straipsnio 5 dalyje.

Įdomiausias klausimas, kokią aukščiau aptarti įstatyminiai pakeitimai turės įtaką Lietuvos teismų praktikai. Atsižvelgiant į dabartines bylų faktinių aplinkybių tendencijas (t. y. praktikoje kylančios situacijos yra beveik išimtinai susijusios su darbuotoju ar buvusiu darbuotoju, atskleidžiančiu (buvusio) darbdavio verslo paslaptis), kurios vargu ar artimiausiu laiku pasikeis, verčia abejoti esminių pokyčių teismų praktikoje galimybe artimiausiu metu.

Minėta, kad vienas iš tikėtinių naujojo reguliavimo poveikių teismų praktikai bus savarankiškos reikšmės komercinės paslapties slaptumo požymiui suteikimas. Kitas pakankamai tikėtinas poveikis gali būti dėl ženkliai išplėsto išimčių sąrašo, tiek vertinant pačios komercinės paslapties buvimą, tiek jos neteisėtą gavimą, naudojimą ar atskleidimą. Praktikoje iki Direktyvos įgyvendinimo tuometinės išimtys buvo labai dažnai naudojamos atsakovų apginti savo poziciją ir paneigti ieškovo reikalavimus. Išplėstas išimčių sąrašas, tikėtina, suteiks atsakovams daugiau galimybių pateisinti savo veiksmus ir kartu susilpnins komercinių paslapčių turėtojų poziciją.

Ryškiausias naujojo reguliavimo poveikis teismų praktikai turėtų pasireikšti kasacinio teismo suformuotos neteisėto komercinės paslapties įgijimo ir panaudojimo perskyros atsisakymu. Kadangi neteisėto įgijimo ir panaudojimo perskyra buvo pagrįsta CK 1.116 straipsnio 4 dalimi, kuri neteko galios, o naujajame KPI vartojamos naujos ir netapačios sąvokos, kasacinio teismo suformuota teisės aiškinimo ir taikymo taisyklė taip pat nebegali būti taikoma. Atitinkamai, nebetenka aktualumo ir kasacinio teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartyje pateikti išaiškinimai dėl žalos atlyginimo, nes jie buvo paremti būtent minėta komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo perskyra. Be to, žalos atlyginimo reikalavimai dabar yra naujai reglamentuojami KPI 8 straipsnyje ir būtent jo pagrindu turės formuotis nauja teismų praktika. Be kita ko, teismai nebegalės laikyti pažeidėjo gautos naudos nepagrįstu praturtėjimu, nes KPI 8 straipsnio 2 dalyje pažeidėjo gauta nauda yra aiškiai įvardyta viena iš aplinkybių, į kurią atsižvelgiama nustatant turtinės žalos dydį.

Išskyrus šį aspektą, vargu ar Direktyvos įgyvendinimas pakeis dabartines gynimo būdų taikymo tendencijas. Kaip buvo paaiškinta, žalos atlyginimo ir neteisėtų veiksmų uždraudimo populiarumą lemia dažniausiai pasitaikantis pažeidimo objektas – verslo komercinės paslaptys. Todėl atkuriamosios priemonės neturi taikymo erdvės, nes beveik nėra ginčų dėl techninių komercinių paslapčių ir, atitinkamai, ginčų dėl su komercinės paslapties pažeidimu susijusių prekių. Dėl šios priežasties taip pat nėra pagrindo manyti, kad gali reikšmingai pasikeisti dabar įprastai taikomi nuostolių apskaičiavimo metodai.

Kalbant apie teismo sprendimo paskelbimą, pažymėtina, kad toks pat naujas gynimo būdas intelektinių nuosavybės teisių pažeidimo atveju buvo numatytas Lietuvos įstatymuose įgyvendinant Gynimo direktyvą ir buvo pakankamai palankiai sutiktas bei taikomas teismų praktikoje⁴⁸. Manytina, tokia pati tendencija tikėtina ir komercinių paslapčių pažeidimo atveju.

Įdomiausias klausimas, bet ir sunkiausiai atsakomas, kaip bus taikomas neturtinės žalos atlyginimas, ir teismo galimybė apriboti neteisėtų veiksmų uždraudimą laike. Reikės mažiausiai kelerių metų, per kuriuos išryškės, kaip teismai taiko šiuos gynimo būdus.

Išvados

Apibendrinant atliktą tyrimą galima teigti, kad Direktyvos įgyvendinimas esmingai nepakeis komercinių paslapčių apsaugos įstatyminio reguliavimo požiūriu, šiek tiek didesnis poveikis bus jau suformuotai Lietuvos teismų praktikai komercinių paslapčių apsaugos byloje.

Nepaisant to, kad buvo priimtas naujas Komercinių paslapčių teisinės apsaugos įstatymas, naujojo įstatymo reguliavimas iš esmės atitinka ankstesnį komercinių paslapčių teisinės apsaugos režimą, kuris iki Direktyvos įgyvendinimo buvo įtvirtintas Civiliniame kodekse ir Konkurencijos įstatyme. Komercinių paslapčių apsauga ir toliau bus grindžiama atsakomybe už tam tikrą neteisėtą elgesį, o ne išimtinių teisių modeliu. Naujasis komercinių paslapčių sąvokos apibrėžimas, nors ir nėra gramatiškai tapatus buvusiam, tačiau apibrėžia komercinę paslaptį tais pačiais trimis kriterijais, todėl ir sąvokos apimtis išlieka nepakitusi.

Tai yra viena priežastis, dėl kurios Lietuvos teismų praktika greičiausiai esmingai nekis po Direktyvos įgyvendinimo. Be to, tą pačią išvadą verčia daryti ir nustatyta antra priežastis, tai yra pakankamai siauras situacijų, kuriose taikoma komercinių paslapčių apsauga, laukas, dažniausiai apsiribojantis darbuotojais ar buvusiais darbuotojais, kurie atskleidžia ar naudoja savo darbdavių ar buvusių darbdavių verslo paslaptis. Nėra pagrindo teigti, kad nurodytos tendencijos gali pasikeisti dėl naujo komercinių paslapčių sąvokos apibrėžimo (kuris, minėta, realiai sąvokos apimties nei išplečia, nei susiaurina) ar dėl naujų gynimo būdų, nes, bent artimiausi laiku, žalos atlyginimas ir neteisėtų veiksmų uždraudimas išliks tinkamiausiais gynimo būdais. Kita vertus, tam tikri ribotos apimties pokyčiai gali įvykti, pirmiausia, komercinių paslapčių slaptumo požymio „atradimas“, suteikiant jam savarankišką ir naują prasmę, nei ikišiolinėje teismų praktikoje, antra, dėl naujų gynimo būdų – neturtinės žalos atlyginimo, teismo sprendimo paskelbimo bei laike riboto uždraudimo atlikti neteisėtus veiksmus – taikymo.

Ryškiausias poveikis teismų praktikai pasireiškia tuo, kad po įstatyminio reguliavimo pokyčio teks revizuoti daugelį kasacinio teismo 2016 m. vasario 5 d. išplėstinės teisėjų kolegijos pateiktų išaiškinimų, konkrečiai – turėtų būti atsakyta kasacinio teismo padarytos neteisėto komercinių paslapčių įgijimo ir neteisėto jų panaudojimo perskyros; nebeturėtų būti remiamasi ir šia perskyra pagrįstu galimų gyni-

⁴⁸ BIRŠTONAS, R.; PAPIRTIS, V. Enforcement of Intellectual Property Rights in Lithuania: Situation after the Implementation of Directive 2004/48/EC on the Enforcement of Intellectual Property Rights. *Jurisprudencija*, 2011, t. 18, p. 121.

mo būdų taikymu, t. y. jog reikalavimas grąžinti be pagrindo įgytą turta (CK 6.237 straipsnio 1 dalis) reiškiamas neteisėto komercinės paslapties naudojimo atveju, o reikalavimas dėl tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų – neteisėto komercinės paslapties įgijimo atveju.

Dar vienas įmanomas poveikis teismų praktikai gali kilti dėl kur kas išplėsto išimčių sąrašo, tiek kalbant apie komercinės paslapties sąvokos išimtis, tiek apie atsakomybės už neteisėtą komercinių paslapčių gavimą, naudojimą ar atskleidimą išimtis. Šis išplėstas išimčių sąrašas, tikėtina, suteiks atsakovams daugiau argumentų apsiginti nuo komercinių paslapčių turėtojų reikalavimų ir kartu apsunks pastarųjų padėtį. Todėl įmanoma ironiška, bet reali pasekmė, jog Direktyvos, kuri buvo skirta komercinių paslapčių apsaugai užtikrinti, įgyvendinimas gali faktiškai sumažinti komercinių paslapčių apsaugos lygį Lietuvos praktikoje.

Literatūra

Teisės aktai ir teisės aktų projektai

1. 1883 m. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos. *Valstybės žinios*, 1996, nr. 75-1796.
2. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba. *Valstybės žinios*, 2001, nr. 46-1620.
3. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. *Oficialusis leidinys*, 2004, L 157.
4. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo. *Oficialusis leidinys*, 2016, L 157.
5. Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 50-1598.
6. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 74-2262.
7. Lietuvos Respublikos komercinių paslapčių teisinės apsaugos įstatymas. *TAR*, 2018-05-08, Nr. 7477.
8. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 30-856.
9. Latvijos Respublikos komercinių paslapčių įstatymo projektas, 2018 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <<https://www.tm.gov.lv/lv/cits/pazinojums-par-lidzdalibas-iespejam-likumprojekta-komercnoslepumu-likums-izstrades-procesa-lidz-2018>>.

Specialioji literatūra

10. ALMELING, D. S. Seven Reasons Why Trade Secrets are Increasingly Important. *Berkeley Technology Law Journal*. 2012, Vol. 27, p. 1091–1117.
11. APLIN, T. A Critical Evaluation of the Proposed EU Trade Secrets Directive. Iš *King's College London Dickson Poon School of Law Legal Studies Research Paper Series*, paper No. 2014-25, 2014, p. 1–48.
12. APLIN, T.; BENTLY, L.; JOHNSON, P.; MALYNICZ, S. *Gurry on Breach of Confidence. The Protection of Confidential Information*. Oxford University Press, Oxford, 2012.
13. BAKER & MACKENZIE. *Study on Trade Secrets and Confidential Business Information in the Internal Market*. MARKET/2011/128/D, 2013.
14. BIRŠTONAS, R., et al. *Intelektinės nuosavybės teisė*. Vadovėlis. Vilnius: Registrų centras, 2010.
15. BIRŠTONAS, R.; PAPIRTIS, V. Enforcement of Intellectual Property Rights in Lithuania: Situation after the Implementation of Directive 2004/48/EC on the Enforcement of Intellectual Property Rights. *Jurisprudencija*, 2011, t. 18, p. 111–124.
16. DE CARVALHO, N. *TRIPS Regime of Undisclosed Information and Competition Law*. The Hague: Kluwer Law International, 2007.
17. DE WERRA, J. (red.). *La protection des secrets d'affaires / The Protection of Trade Secrets*. Schulthess, Zürich, 2013.
18. DOLE, R. The Contours of American Trade Secret Law: What Is and What Isn't Protectable as a Trade Secret. *SMU Science and Technology Law Review*, 2016, Vol. 19, p. 89–123.

19. DOLE, R. Permanent injunctive relief for trade secret misappropriation without an express limit upon its duration: the Uniform trade secrets act reconsidered. *Boston University Journal of Science & Technology Law*, 2011, Vol. 17, p. 173–201.
20. FALCE, V. Trade secrets – looking for (full) harmonisation in the Innovation Union. *IIC*, 2015, Vol. 46, p. 940–964. <https://doi.org/10.1007/s40319-015-0409-x>
21. FALCE, V. Trade Secret Protection in the Innovation Union. From the Italian approach to the EU solution. *Diritto Mercato Tecnologia*, 2013, Nr. 4, p. 20–43.
22. FRANZONI, L.; KAUSHIK, A. *The optimal scope of trade secrets law*. Quaderni – Working Paper DSE N°1020, 2015.
23. GRASSIE, G. Trade Secrets: the New EU Enforcement Regime. *Journal of Intellectual Property Law and Practice*, 2014, Vol. 9, p. 677–683. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpu090>
24. HOGAN LOVELLS INTERNATIONAL, *Study on Trade Secrets and Parasitic Copying (Look-alikes)*, MARKT/2010/20/D: Report on Trade Secrets for the European Commission, 2012.
25. JUNGE, F. The Necessity of European Harmonization in the Area of Trade Secrets. *Maastricht European Private Law Institute Working Paper No. 2016/04*, 2016.
26. KNAAK, R., KUR, A., HILTY, R. Comments of the Max Planck Institute for Innovation and Competition on the Proposal of the European Commission for a Directive on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure of 28 November 2013, COM(2013) 813 final. *Max Planck Institute for Innovation and Competition Research Paper No. 14-11*, 2014.
27. KONTRIMAS, V. Iš neteisėto pasinaudojimo komercine paslaptimi gautos naudos priteisimo nukentėjusiam asmeniui problemos. *Teisė*, 2017, t. 105, p. 119–134.
28. KONTRIMAS, V. Negauto pelno nustatymo problemos neteisėtai pasinaudojus komercine paslaptimi. *Teisė*, 2017, t. 103, p. 88–102.
29. LADAS, S. Patents, Trademarks and Related Rights. *National and International Protection*, Vol. III, Harvard University Press, Cambridge, 1975.
30. LAPOUSTERLE, J., et al. What Protection for Trade Secrets in the European Union? CEIPI'S Observations on the Proposal for a Directive on the protection of undisclosed know-how and business information. *Centre for International Intellectual Property Studies Research Paper No. 2015-02*, 2015.
31. LEMLEY, M. The surprising virtues of treating trade secrets as IP rights. Iš *The Law and Theory of Trade Secrecy. A Handbook of Contemporary Research*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar, 2011, p. 109–139.
32. LINTON, K. The Importance of Trade Secrets: New Directions in International Trade Policy Making and Empirical Research. *Journal of International Commerce and Economics*, September 2016, p. 1–17.
33. MATKEVIČIUS, A. *Bendrovės komercinių paslapčių apsauga: daktaro disertacija*. Socialiniai mokslai, teisė (01S). Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2008.
34. PILA, J.; TORREMANS, P. *European Intellectual Property Law*, Oxford: Oxford University Press, 2016.
35. *Protection Against Unfair Competition*. WIPO publication No. 725(E). WIPO, Geneva, 1994.
36. SANDEEN, S. Implementing the EU Trade Secret Directive: a view from the United States. *European Intellectual Property Review*. 2017, Vol. 39, p. 4–11.
37. SANDEEN, S. The Evolution of Trade Secret Law and Why Courts Commit Error When They Do Not Follow the Uniform Trade Secret Act. *Hamline Law Review*, 2010, Vol. 33, p. 493–543.
38. TORREMANS, P. The road towards the harmonisation of trade secrets law in the European Union. *Revista La Propiedad Inmaterial*, 2015, Nr. 20, p. 27–38.
39. VAN CAENEGEM, W. *Trade Secrets and Intellectual Property. Breach of Confidence, Misappropriation and Unfair Competition*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, 2014.
40. *WIPO Model Provisions on Protection Against Unfair Competition*. WIPO publication No. 832(E). WIPO 1996.

Praktinė medžiaga

41. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2006 m. rugsėjo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-499/2006.
42. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-485/2007.

43. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014.
44. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-317-916/2015.
45. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016.
46. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. birželio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-357/2013.
47. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-479-178/2015.
48. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2016 m. gruodžio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-837-464/2016.
49. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. sausio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-522-555/2011.
50. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-22-324/2014.

Implementation of Trade Secrets Directive into Lithuanian Law

Ramūnas Birštonas

S u m m a r y

On 8 June 2016 the directive 2016/943 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure was enacted, which should have been implemented by the EU member states into their national laws by 9 June 2018. In spite of the certain degree of harmonisation of the trade secrets protection brought by Art. 39 of the TRIPS Agreement the new directive provides for a new set of norms. This would raise important questions how these new rules are compatible with the already existing national laws, what will be the scope of changes and what will be the possible impact on national legal practices. This research paper aims to answer these questions from the perspective of Lithuanian national law. For that purpose the current and newly proposed laws, as well as the Lithuanian case law concerning the protection of trade secrets are analysed and assessed.